

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีวิจัย

ในบทนี้จะเสนอระเบียบวิธีการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย

- รูปแบบการวิจัย
- การนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการและการวัด
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

#### 1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูและเลือกประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมาของนักศึกษาสายครุศาสตร์ชั้นปีที่ 1 ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2535 ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ (วิทยาลัยครูเลย, วิทยาลัยครูอุดรธานี, วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยครูสกลนคร) โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. เพศ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ภูมิลำเนา
4. กลุ่มเพื่อน
5. สาขาวิชาที่เปิดสอน
6. อาชีพของบิดา-มารดา

7. รายได้ของบิดา-มารดา
8. การศึกษาของบิดา-มารดา
9. เป้าประสงค์
10. ความเชื่อ

ตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจเลือก เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู และเลือกประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมา

## 2. นิยามศัพท์ปฏิบัติการและการวัดตัวแปร

ในการให้นิยามศัพท์ปฏิบัติการและการวัดตัวแปร ผู้วิจัยจะยึดถือตามหลักที่ตัวแปรทุกตัวจะต้องประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 4 ส่วนคือ

1. ชื่อ
2. ความหมาย
3. การจัดหมวดหมู่
4. ระดับการวัดตัวแปร (สุรพล กาญจนะจิตรา, 2534: 38-39)

ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวผู้วิจัยใช้ในการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. เพศ หมายถึง สถานภาพของบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิด โดยแบ่งออกเป็น
  - เพศหญิง
  - เพศชาย

โดยใช้ระดับการวัดตัวแปรเป็นแบบนามมาตรา (Nominal Scale) เพราะแยกกลุ่มผู้ตอบออกเป็น 2 กลุ่ม มีเพศชายและเพศหญิง

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาที่ได้ใน: ทอมสุดท้ายก่อนสมัคร เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู โดยแบ่งออกเป็น

1. ระดับสูง ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป
2. ระดับปานกลาง ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-2.99
3. ระดับต่ำ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50

ใช้ระดับการวัดตัวแปรเป็นแบบอันดับมาตรา (Ordinal Scale) ซึ่งเป็นการศึกษาจากข้อเท็จจริงของผู้ตอบว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในกลุ่มใด

3. ภูมิลำเนา หมายถึง สถานที่เกิดและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านปัจจุบันที่กำลังศึกษาอยู่ โดยแยกออกเป็น

1. ภูมิลำเนาในเขตเทศบาล
2. ภูมิลำเนาอยู่ในเขตสุขาภิบาล
3. ภูมิลำเนาอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกเขตสุขาภิบาล

โดยใช้ระดับการวัดตัวแปรเป็นแบบนามมาตรา (Nominal Scale) โดยแยกกลุ่มผู้ตอบออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาล ในเขตสุขาภิบาล และนอกเขตเทศบาลและนอกเขตสุขาภิบาล

4. กลุ่มเพื่อน หมายถึง จำนวนผู้ที่เรียนอยู่ในวิทยาลัยครูด้วยกัน โดยแยกออกเป็น 2 ระดับคือ

1. เพื่อนที่เข้าเรียนในวิทยาลัยครู
2. เพื่อนที่ไม่ได้เข้าเรียนในวิทยาลัยครู

โดยใช้วิธีการวัดตัวแปรเป็นแบบนามมาตรา (Nominal Scale)

5. สาขาวิชาที่เปิดสอน หมายถึง จำนวนสาขาวิชาที่วิทยาลัยครูเปิดสอนที่นักศึกษาสามารถเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกเอาเฉพาะสาขาวิชาการศึกษา (สายครุศาสตร์) มาทำการศึกษาเพื่อหาสาเหตุของการเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู โดยแยกออกเป็น

1. นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูเพราะมีหลายสาขาวิชาให้เลือก
2. นักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูเพราะมาจากสาเหตุด้านอื่น

โดยใช้ระดับการวัดตัวแปรเป็นแบบนามมาตรา (Nominal Scale) เป็นการศึกษจากข้อเท็จจริงของผู้ตอบ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบตามข้อมูลที่ได้แบ่งเอาไว้ให้ดังกล่าว

6. อาชีพบิดา-มารดา หมายถึงอาชีพหลักหรืออาชีพประจำที่บิดา-มารดาใช้ประกอบการเลี้ยงชีพ กรณีที่ไม่มีบิดาหรือมารดาให้ยึดเอาอาชีพของผู้ปกครองเป็นหลัก โดยแบ่งออกเป็น

1. รับจ้าง กรรมกร
2. ทำนา ทำไร่ ทำสวน
3. ค้าขายหรือประกอบธุรกิจส่วนตัว
4. พนักงานบริษัท รัฐวิสาหกิจ เอกชน
5. ครู-อาจารย์ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน
6. รับราชการทั่ว ๆ ไป

โดยใช้ระดับการวัดตัวแปรเป็นแบบนามมาตรา (Nominal Scale) โดยให้ผู้ตอบประเมินว่าอาชีพบิดา-มารดาของตนอยู่ในกลุ่มใด ตามลักษณะอาชีพดังกล่าวที่ผู้วิจัยแบ่งไว้ให้

7. รายได้ของบิดา-มารดา หมายถึง เงินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนจากการประกอบหน้าที่การงาน ทั้งของบิดา-มารดา รวมทั้งเดือนหรือของผู้ปกครอง โดยแบ่งออกเป็น

1. ระดับสูง ได้แก่ เงินเดือน 12,000 บาทขึ้นไป
2. ระดับปานกลาง ได้แก่ เงินเดือนระหว่าง 9,000-11,999 บาท
3. ระดับต่ำ ได้แก่ เงินเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท

โดยใช้ระดับการวัดตัวแปรเป็นช่วงมาตรา (Interval Scale)

8. การศึกษาของบิดา-มารดา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับในปัจจุบันตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งออกเป็น

1. ระดับสูง ได้แก่ ระดับอุดมศึกษาขึ้นไป
2. ระดับปานกลาง ได้แก่ ม.ศ.4-ม.ศ.6 (ป.วช.) หรือเทียบเท่า
3. ระดับต่ำ ได้แก่ การศึกษาภาคบังคับตั้งแต่อ่านไม่ออกจนจบการศึกษาภาคบังคับ

โดยใช้ระดับการวัดเป็นแบบอันดับมาตรา (Ordinal Scale) โดยให้ผู้ตอบตอบตามความเป็นจริงว่า การศึกษาของผู้ปกครองหรือบิดา-มารดาอยู่ในระดับใดตามที่ผู้วิจัยแยกไว้ให้

9. เป้าประสงค์หรือจุดประสงค์ หมายถึง จุดมุ่งหมายที่นักศึกษาได้มีการวางแผนหรือกำหนดเอาไว้ และต้องประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายนั้น เช่น นักศึกษามีจุดประสงค์หรือจุดมุ่งหมายว่าเมื่อเรียนจบจากวิทยาลัยครูแล้วหางานทำได้ง่าย และมีเกียรติในสังคม นักศึกษาก็จะตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู เพราะชอบและต้องการจะเรียนในวิทยาลัยครู โดยผู้วิจัยได้เสนอข้อความให้นักศึกษาเลือกมีจำนวน 5 ข้อ ซึ่งได้แก่ข้อ 16-20 ตามแบบสอบถามภาคผนวก

10. ความเชื่อ หมายถึง การที่นักศึกษาได้รับรู้หรือคิดว่าควรจะเป็นไปตามสิ่งนั้น ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอข้อความเพื่อให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยแบ่งออกเป็นข้อ ๆ มีทั้งหมด 15 ข้อ ซึ่งได้แก่ข้อ 1-15 ตามแบบสอบถามภาคผนวก

วิธีการวัดเป้าประสงค์และความเชื่อ จะใช้วิธีการวัดแบบ Likert Scale โดยการเสนอข้อความให้นักศึกษาเลือกว่าเห็นด้วยกับข้อความหรือไม่ ถ้านักศึกษาเห็นด้วยกับข้อความที่นำมาเป็นจำนวนมาก นักศึกษาก็จะมีความเชื่อและมีเป้าประสงค์สูง ดังนั้น โอกาสที่เขาเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูและจะเลือกประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมาย่อมมีมาก โดยผู้วิจัยนำ

เอาคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อของเป้าประสงค์และความเชื่อมาหาความถี่และค่าเฉลี่ย แล้วจึงแบ่งกลุ่มระดับคะแนนออกเป็น สูง ปานกลาง ต่ำ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูลในการใช้สถิติ Chi-Square โดยการแบ่งดังนี้

- สูง           ได้แก่           ระดับคะแนน 4.15-5.00
- ปานกลาง   ได้แก่           ระดับคะแนน 3.75-4.14
- ต่ำ           ได้แก่           ระดับคะแนนต่ำกว่า 3.75

ในการแบ่งระดับคะแนนดังกล่าว เนื่องจากข้อมูลที่ต่ำสุดเฉลี่ย 2.75 จำนวน 1 คน และสูงสุด 5.00 จำนวน 2 คน จึงใช้การแบ่งระดับคะแนนออกเป็ดังกล่าวที่ปรากฏ เนื่องจากกลุ่มที่ต่ำก็จะมีน้อยมาก และกลุ่มที่สูงก็จะสูงมากเกินไป

ตัวแปรตาม คือ การเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู โดยการใช้คำถามว่า "ที่ท่านเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูเพราะ"

- ชอบและต้องการจะเรียนในวิทยาลัยครู
- สอบเข้าสถาบันอื่นไม่ได้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยังต้องการทราบคำตอบตามวัตถุประสงค์อีกว่า เมื่อนักศึกษาเลือกเข้าศึกษาในวิทยาลัยครูตามสาขาวิชาที่เลือกแล้วต้องการประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมาหรือไม่ โดยการใช้คำถามว่า "เมื่อจบจากวิทยาลัยครูแล้ว ท่านต้องการจะประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมาหรือไม่"

- ต้องการประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมา
- ไม่ต้องการประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมา

### 3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่จะนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สายครุศาสตร์ ระดับปริญญาตรี 2 ปี และ 4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในสหวิทยาลัยอีสานเหนือ ปีการศึกษา 2535 ซึ่งประกอบด้วย วิทยาลัยครูเลย วิทยาลัยครูอุดรธานี วิทยาลัยครูมหาสารคาม และวิทยาลัยครูสกลนคร โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างวิทยาลัยครูละ 100 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling) เพราะเนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เข้าศึกษาในสาย

ครุศาสตร์นั้นมีแนวโน้มเมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตรแล้ว อาจจะมีทั้งเลือกประกอบอาชีพตามสาขาที่เรียนมา และไม่เลือกประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมา เพราะตอนเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครูครั้งแรกอาจจะไม่ได้เลือกด้วยตัวเอง อาจจะมีเลือกเข้าศึกษาเพราะมีปัจจัยอื่นมาเป็นแรงกระตุ้นในการเลือก

#### 4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและได้รวบรวมมาจากเอกสารงานวิจัยหลายเล่มมาประยุกต์ใช้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวและปัจจัยที่ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู และเลือกประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมา ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด โดยมีตัวเลือกมาให้และเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบ ซึ่งมีลักษณะการวัดเป็นแบบ Likert Scale โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินความคิดเห็นของตนเองว่าเห็นด้วยกับข้อความเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด แล้วให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น แบบสอบถามในตอนี้จะมีลักษณะของข้อความทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ

ข้อความในลักษณะเชิงบวก      ถ้ากลุ่มตัวอย่างเลือกตอบ

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง      (1)

ไม่เห็นด้วย      (2)

ไม่แน่ใจ      (3)

เห็นด้วย      (4)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง      (5)

ข้อความในลักษณะเชิงลบ      จะกำหนดคะแนนตรงกันข้าม

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง      (5)

ไม่เห็นด้วย      (4)

ไม่แน่ใจ      (3)

เห็นด้วย      (2)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง      (1)

## 5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล เป็นการหาหลักฐานมาเพื่อตอบคำถามหรือพิสูจน์สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา (สุรพล กาญจนะจิตรา, 2534: 55) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะแบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นปฐมภูมิ การเก็บรวบรวมข้อมูลในที่นี้ผู้วิจัยจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเอง โดยออกไปแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างและรอเก็บรวบรวมกลับคืนด้วยตัวเอง เพราะถ้าแบบสอบถามที่ผู้ตอบมีปัญหาสงสัยจะได้แก้ไขได้ทันที โดยก่อนจะออกไปแจกแบบสอบถามจะขอหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตและแจ้งวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการทำวิจัยครั้งนี้ให้หัวหน้าสถานศึกษาทั้ง 4 แห่งได้ทราบ และจะกำหนดวันเวลาที่ไปแจกแบบสอบถาม แจงล่วงหน้าไปก่อนเพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล แล้วจึงจะไปแจกแบบสอบถามตามวัน เวลา ที่นัดเอาไว้ โดยจะใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลประมาณ 2 สัปดาห์ เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อยู่คนละจังหวัดกัน

ตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลขั้นทุติยภูมิ การเก็บรวบรวมข้อมูลในที่นี้ผู้วิจัยได้รวบรวมและค้นคว้าข้อมูลจาก หนังสือ เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นหลักฐานยืนยันในการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำการศึกษา

## 6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งขั้นนี้จะสืบเนื่องมาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว จะทำการคัดเลือกแยกแยะข้อมูลฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก แล้วนำเอาฉบับที่มีคุณสมบัติเหมาะสมมาทดแทน แล้วนำเอาข้อมูลที่ได้ออกมาลงรหัส แยกออกเป็นหมวดหมู่ โดยการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS<sup>x</sup> ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยจะแยกวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น

1. ข้อมูลทั่วไป เป็นข้อมูลส่วนตัวและปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยครู และเลือกประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่เรียนมา จึงนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย

2. การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม จะทำการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรทั้งสอง โดยการใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พร้อมเสนอรายงานในรูปของตารางและเขียนรายงานในลักษณะเชิงพรรณนา